EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 26.2.2015.
COM(2015) 85 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI UN EUROGRUPAI

2015. gada Eiropas semestris: izaugsmes problēmu, makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas un koriģēšanas un saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1176/2011 sagatavoto padziļināto pārskatu rezultātu novērtējums

{SWD(2015) 20 final - SWD(2015) 47 final}

1. KONTEKSTS

Visās Eiropas Savienības dalībvalstīs 2015. gadā atkal būs vērojama ekonomikas izaugsme; tas notiks pirmoreiz kopš 2007. gada.[1] Paredzams, ka saimnieciskā darbība ES un eurozonā nedaudz aktivizēsies, un 2016. gadā izaugsmes ātrums turpinās pieaugt. Šo uzlabojumu veicinošie faktori ir naftas cenu kritums, euro vērtības samazinājums un Eiropas Centrālās bankas īstenotie netradicionālie pasākumi, it īpaši tās paplašinātā aktīvu iegādes programma. Lai stiprinātu reālo ekonomiku, būtu jāpanāk arī tas, ka tiek stimulēta uzticēšanās un tiek strauji īstenots Komisijas izstrādātais Investīciju plāns Eiropai[2]. Tomēr joprojām vairākās dalībvalstīs ekonomikas atveseļošanās ir nestabila, inflācija ir ļoti zema un vairākus gadus ilgušās lēnās izaugsmes (vai tās trūkuma) sociālās sekas ir smagas.

Īstermiņā ekonomikas izaugsmes prognoze nebūs pietiekami augsta, lai panāktu jūtamu uzlabojumu darbavietu radīšanā. Lai gan ir paredzams, ka 2015. gadā bezdarba līmenis ES samazināsies līdz 9,8 % un eurozonā – līdz 11,2 %, tas joprojām ir nepieņemami augsts bezdarba līmenis, un vairākās dalībvalstīs situācija ir ievērojami sliktāka. Jauniešu bezdarba līmenis ir pārāk augsts, un pusei no visiem bezdarbniekiem darba nav bijis ilgāk par vienu gadu. Vienlaikus iedrošina tas, ka pēdējos gados vairākās valstīs īstenotās darba tirgus reformas sāk dot rezultātus; ar to palīdzību 2016. gadā būs iespējams vēl vairāk samazināt bezdarba līmeni.

Turpina samazināties valsts budžeta deficīts, un ir paredzams, ka šogad deficīta attiecība pret IKP Eiropas Savienībā samazināsies līdz 2,6 %, bet nākamajā gadā – līdz 2,2 % (eurozonā attiecīgi līdz 2,2 % un 1,9 %). Paredzams, ka 2014. gadā visas ES parādu attiecība pret IKP būs sasniegusi maksimumu, proti, 88,4 %. Savukārt eurozonā augstākais apjoms (94,4 %) tiks sasniegts šogad, bet pēc tam šis rādītājs sāks samazināties.

Norises citviet pasaulē vēl vairāk palielina nenoteiktību attiecībā uz ekonomikas perspektīvām. To vidū jāmin svārstīgums attiecībā uz izejvielu cenām, enerģijas piegādēm, valūtu maiņas kursiem un finanšu tirgiem, ieilgusī ģeopolitiskā spriedze ES kaimiņreģionos un saimnieciskās darbības aktivitātes kritums jaunietekmes ekonomikās.

Komisija savā Gada izaugsmes pētījumā par 2015. gadu[3] izklāsta jaunu nodarbinātības un izaugsmes programmu, kas balstīta uz trim savstarpēji papildinošiem pīlāriem. Tie ir:

i) saskaņota ieguldījumu stimulēšana;

ii) atkārtota apņemšanās veikt strukturālās reformas;

iii) fiskālās atbildības uzņemšanās.

Komisija ir arī paziņojusi, ka tā racionalizēs un stiprinās Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas semestri, lai atvērtu procesu, nostiprinātu politisko atbildību un palielinātu tā iedarbīgumu un īstenošanu jebkurā mērogā.

Ievērojot šo jauno pieeju, par katru dalībvalsti[4] un par eurozonu kopumā[5] tika sagatavots ziņojums. Ziņojumos ir novērtēti dalībvalstu sasniegumi, risinot problēmas, kuras norādītas

[1] Eiropas Komisija, ziemas ekonomikas prognoze, 2015. gada 5. februāris.
[2] COM(2014) 903, 2014. gada 26. novembris.
[3] COM(2014) 902, 2014. gada 28. novembris.
[4] Izņemot Grieķiju; ziņojums par Grieķiju tiks publicēts pēcāk, ņemot vērā Eurogrupas 2015. gada 20. un 24. februāra paziņojumu sekojumdarbības.
[5] Šo vērtējumu ir sagatavojuši Komisijas darbinieki, un tas ir pieejams:

konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos par 2014.–2015. gadu[6] un – attiecībā uz 16 dalībvalstīm – ir iekļauti arī makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) ietvaros apstiprinātā padziļinātā pārskata[7] rezultāti. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija ierosina makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros atjaunināt vairāku dalībvalstu statusu.

Šodien iesniegtajā dokumentu paketē ir arī sniegts pārskats par dalībvalstu fiskālo stāvokli, balstoties uz Komisijas jaunākajām ekonomikas prognozēm. Attiecībā uz dažām dalībvalstīm tā pauž savu nostāju par turpmākiem pasākumiem Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros. Šis novērtējums ir balstīts uz Komisijas atzinumiem par 2015. gada budžeta plāna projektiem attiecībā uz eurozonas dalībvalstīm[8], kuri tika publicēti pagājušā gada novembrī, kā arī uz pieņemtajām Komisijas jaunajām pamatnostādnēm par to, kā nodrošināt, ka kopējais fiskālais ietvars atbalsta ES nodarbinātības un izaugsmes programmu[9].

2. MŪSU EKONOMIKAS TURPMĀKA LĪDZSVAROŠANA

Pēc ekonomikas un finanšu krīzes ir tikušas koriģētas vairākas makroekonomikas nelīdzsvarotības izpausmes, tomēr dažās dalībvalstīs joprojām pastāv augsts risks. Konkrētāk, lielas ārējās saistības debitorvalstis padara neaizsargātas, un tekošā konta uzlabojumi ne vienmēr ir pietiekami, lai stabilizētu ārējā parāda lielo apjomu. Lai gan vairākās debitorvalstīs daļēji ir ticis novērsts tas, ka salīdzinājumā ar pirmskrīzes laiku bija samazinājusies konkurētspēja cenu ziņā, joprojām kā steidzama prioritāte (lai stiprinātu potenciālo izaugsmi) ir izvirzīta eksporta izaugsmes konsolidācija. Vienlaikus dažās citās valstīs joprojām ir augsts tekošā konta pārpalikums: tas liecina par pastāvīgi vāju iekšzemes pieprasījumu, kas īpaši uzskatāmi izpaužas privātā sektora un publiskā sektora ieguldījumu zemā apjomā.

Vairākas valstis ir neaizsargātas tādēļ, ka augsts ir to privātā sektora un valsts parādu apjoms. Parādu īpatsvara samazināšanas laikā samazinās izaugsme, un zemas inflācijas dēļ ir grūtāk samazināt parāda attiecību pret IKP. Bezdarbs (it īpaši jauniešu un ilgtermiņa bezdarbs) joprojām ir augsts, un vairākās valstīs tas kopā ar augošo nabadzību ir izraisījis ļoti negatīvas sociālās norises. Tas arī negatīvi ietekmē izaugsmes izredzes. Valstīs, kurās nepieciešams samazināt aizņemto līdzekļu lielo īpatsvaru, ir vajadzīgas strukturālās reformas, lai palielinātu izaugsmes potenciālu.

Konkrētāk, eurozonā zema inflācija un zems pieprasījums rada risku, ka atveseļošanās var tikt aizkavēta. Tas, kas notiek eurozonas lielākajās tautsaimniecībās, ievērojami ietekmēs visus pārējos ES reģionus. Konkrētāk, Francijai un Itālijai ir jāpaātrina strukturālās reformas, lai varētu risināt problēmas, kas ierobežo izaugsmi. Vienlaikus Vācijai ir lielā mērā pozitīva iekrājumu (krājkontos esošo naudas līdzekļu) bilance, kas varētu atbalstīt tik ļoti nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūras modernizācijā un attīstībā. Tādējādi eurozonā ir nepieciešams piemērotu politikas pasākumu kopums, lai stimulētu uzticēšanos, veicinātu līdzsvarošanu un nostabilizētu atveseļošanos. Šāds pasākumu kopums arī atbalstītu ECB

---

http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_lv.htm.

[6] Attiecībā uz dalībvalstīm, kurās tiek īstenota makroekonomikas korekciju programma, ziņojumā ir aplūkoti reformu īstenošanas rezultāti.

[7] Dalībvalstis, uz kurām attiecas padziļinātie pārskati, ir minētas Komisijas 2015. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumā (COM(2014) 904, 2014. gada 28. novembris).

[8] COM(2014) 907, 2014. gada 28. novembris.

[9] Komisijas paziņojums – Elastīguma vislabākā izmantošana saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta esošajiem noteikumiem COM(2015) 12, 2015. gada 13. janvāris.

darbību monetārās politikas jomā un palīdzētu atjaunot cenu stabilitāti ļoti zemas inflācijas apstākļos.

1. izcēlums. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros sagatavotie novērtējuma atjauninājumi

Komisija savā 2015. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumā, kas tika publicēts 2014. gada novembrī, iepazīstināja ar padziļinātiem pārskatiem par stāvokli sešpadsmit dalībvalstīs – Apvienotajā Karalistē, Beļģijā, Bulgārijā, Francijā, Horvātijā, Īrijā, Itālijā, Nīderlandē, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Somijā, Spānijā, Ungārijā, Vācijā un Zviedrijā.[10]

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) ietvaros šo padziļināto pārskatu nolūks ir novērtēt, vai attiecīgajā dalībvalstī pastāv nelīdzsvarotība un pārmērīga nelīdzsvarotība.[11] *Padziļinātajos pārskatos ir aplūkoti tādi jautājumi kā, piemēram, izmaiņas dalībvalstu ārējos kontos, iekrājumu un ieguldījumu bilancēs, faktiskajos valūtas maiņas kursos, eksporta tirgu daļās, konkurētspējā (izmaksu un citādā ziņā), ražīgumā, privātā sektora un publiskā sektora parādos, mājokļu cenās, kredītu plūsmās, finanšu sistēmās, bezdarbā un citos mainīgos lielumos. Faktori, kas veicina nelīdzsvarotību, un to izraisītie riski dažādās tautsaimniecībās ir atšķirīgi. Padziļinātajos pārskatos tiek ņemta vērā arī makroekonomikas nelīdzsvarotības eurozonas dimensija un iespējamie politikas izaicinājumi visai eurozonai.*

Kopš pagājušā gada novembra Komisijas dienesti ir uzturējuši ciešus kontaktus ar valstu pārvaldes iestāžu ekspertiem, lai pārskatītu jaunākos pierādījumus. Padziļinātie pārskati tiek publicēti kopā ar šo paziņojumu kā daļa no ziņojuma par attiecīgo valsti. Šā paziņojuma 1. un 3. pielikumā ir sniegts pārskats par stāvokli katrā dalībvalstī.

Zemāk ir izklāstīts galveno konstatējumu kopsavilkums.

- *Ir uzskatāms, ka* ***Bulgārijā***, ***Francijā***, ***Horvātijā, Itālijā*** *un* ***Portugālē*** *pastāv* ***pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras risināšanai ir nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība****, tai skaitā regulāra visu dalībvalstu sasniegto rezultātu izskatīšana attiecīgajās ES mēroga komitejās.*
  - *Horvātijā un Francijā ir ievērojami palielinājies nelīdzsvarotības risks. Attiecībā uz Franciju tas nozīmē procedūras statusa pastiprināšanu (salīdzinājumā ar pagājušo gadu). Maijā Komisija, ņemot vērā valstu reformu programmu (VRP) vērienīgumu un citas saistības, kas būs darītas zināmas līdz minētajam laikam, apsvērs, vai ierosināt Padomei pieņemt ieteikumu saskaņā ar Regulas Nr. 1176/2011 7. panta 2. punktu, kurā konstatē, ka pastāv pārmērīga nelīdzsvarotība, un iesaka attiecīgajai dalībvalstij uzsākt korektīvus pasākumus, kas izklāstāmi korektīvo pasākumu plānā (KPP).*
  - *Itālijā nelīdzsvarotība joprojām ir pārmērīga, un ir nepieciešama izlēmīga politika un īpaša uzraudzība pār notiekošajām un plānotajām reformām.*
  - *Attiecībā uz Bulgāriju un Portugāli Komisija, ņemot vērā konkrētos apstākļus, veiks īpašu uzraudzību pār politikas pasākumiem, kurus ir ieteikusi Padome.*
- *Ir uzskatāms, ka* ***Īrija***, ***Spānija un Slovēnija*** *atrodas stāvoklī, kurā* ***nelīdzsvarotības novēršanai ir nepieciešama izlēmīga politiska rīcība, tai skaitā īpaša uzraudzība****.*
  - *Īrijā un Spānijā šī uzraudzība tiks balstīta uz pēcprogrammas novērošanu.*
  - *Attiecībā uz Slovēniju Komisija uzskata, ka pagājušajā gadā ir notikusi ievērojama pielāgošana; lai gan tas ļauj secināt, ka nelīdzsvarotība vairs nav pārmērīga, Komisija uzsver, ka joprojām pastāv ievērojami riski.*
- *Ir uzskatāms, ka* ***Vācija un Ungārija*** *atrodas stāvoklī, kurā* ***nelīdzsvarotības novēršanai ir nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un uzraudzība****. Attiecībā uz Vāciju Komisija uzskata, ka*

[10] Grieķijā un Kiprā, kuras pašlaik saņem finansiālo palīdzību, nelīdzsvarotības novērošana un korektīvo pasākumu uzraudzība ir notikusi attiecīgās programmas ietvaros.

[11] Tādējādi ar šo paziņojumu Komisija ir izpildījusi Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. panta 1. punkta un 7. panta 1. punkta prasības, saskaņā ar kurām Komisija informē Eiropas Parlamentu, Padomi un Eurogrupu par padziļināto pārskatu rezultātiem. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūrā nelīdzsvarotība ir definēta kā tendence, kas rada izmaiņas, kuras nelabvēlīgi ietekmē dalībvalsts tautsaimniecību vai monetāro savienību, vai Savienības darbību kopumā; pārmērīga nelīdzsvarotība ir smaga nelīdzsvarotība, tai skaitā tāda, kas var apdraudēt Ekonomikas un monetārās savienības pienācīgu darbību.

nav vērā ņemamu uzlabojumu attiecībā uz iepriekšējā reizē konstatētajām nelīdzsvarotības tendencēm un ka politikas reakcija līdz šim ir bijusi nepietiekama.[12] *Attiecībā uz Ungāriju Komisija uzskata, ka nav panākti vērā ņemami uzlabojumi.*

- *Ir uzskatāms, ka* ***Apvienotā Karaliste, Beļģija***, ***Nīderlande***, ***Rumānija***, ***Somija*** *un* ***Zviedrija*** *atrodas stāvoklī, kurā* ***nelīdzsvarotības novēršanai ir nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība***.

Padziļināto pārskatu rezultāti tiks ņemti vērā nākamajos Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas semestra pasākumos, kā paskaidrots turpmāk tekstā. Attiecībā uz eurozonas dalībvalstīm Komisija veiks īpašu to politikas pasākumu uzraudzību, kurus ir ieteikusi Padome, un sazināsies ar valstu pārvaldes iestādēm, lai nodrošinātu attiecīgas sekojumdarbības.

3. DALĪBVALSTU ATBILDES REAKCIJA ATTIECĪBĀ UZ GALVENAJĀM PROBLĒMĀM

Ziņojumos par konkrētām valstīm ir norādīti dalībvalstu dažādie pasākumi, kas veikti, lai risinātu problēmas, kas konstatētas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos, un tie liecina, ka šie ieteikumi ir lielā mērā ņemti vērā to dalībvalstu politiskajās programmās, kurām ir visneatliekamāk risināmās problēmas. Kā norādīts šā paziņojuma 2. pielikumā, lielākajā daļā gadījumu jau ir gūti panākumi, sākot īstenot ieteikumus 2014.–2015. gadam, tomēr šis progress ir jāizvērtē kritiski, ņemot vērā arī katras dalībvalsts un visas ES problēmu būtību.

Tas skaidri parāda, ka jaunie ES ekonomikas pārvaldības noteikumi, ja tos pienācīgi īsteno visos līmeņos, ir izmantojami, lai apzinātu prioritārās jomas valsts mēroga rīcībai, kuras atspoguļo dalībvalstu ciešo savstarpējo atkarību. Turklāt ir skaidri redzami uzlabojumi tajās dalībvalstīs, kuras ir veikušas reformas. Strukturālo reformu, ieguldījumu un fiskālās atbildības apvienojums ("pozitīvais trīsstūris", kas minēts Gada izaugsmes pētījumā par 2015. gadu), ka arī lielāks uzsvars uz sociālo taisnīgumu un reformu sociālajiem aspektiem palīdz veidot stabilu pamatu ilgtspējīgai izaugsmei, lielākai sociālajai kohēzijai un ekonomikas konverģencei. Komisijas veiktajā analīzē ir norādītas arī nozares, kurās nepietiekamas valsts mēroga reformas samazina konkurētspēju un ilgtspēju un var negatīvi ietekmēt citas dalībvalstis.

3.1. Investīciju stimulēšana

Pēc divu gadu ilga krituma kopējās investīcijas 2014. gadā ES palielinājās par 2,2 % un eurozonā – par 0,9 %. Paredzams, ka šā gada otrajā pusē investīciju pieauguma temps gan ES, gan eurozonā sāks palielināties, gada pieauguma likmei sasniedzot 3,0 % ES un 2,0 % eurozonā. Tiek prognozēts, ka kopējās investīcijas 2016. gadā palielināsies līdz 4,6 % ES un 4,4 % eurozonā. Tomēr investīciju apmērs joprojām ir mazāks par līmeni, kas nepieciešams, lai atjaunotu un modernizētu Eiropas pamatlīdzekļus un ievērojami stimulētu nodarbinātības un izaugsmes potenciālu nākotnē.

Finanšu sektora stabilizēšana un labāku kreditēšanas noteikumu pieejamība reālajai ekonomikai ir būtisks pašreizējo centienu elements. Lielākā daļa dalībvalstu ir guvušas panākumus, atjaunojot kapitāla rezerves banku nozarē un vajadzības gadījumā noregulējot grūtībās nonākušās bankas (piemēram, Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Slovēnijā un Spānijā), tādējādi radot apstākļus dinamiskākam kredītu piedāvājumam nākotnē. Pagājušajā gadā

[12] Jānorāda, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, paredz, ka Komisija pastāvīgi pārskata stāvokli dalībvalstīs ar pastāvīgi lielu tekošā konta deficītu un konkurētspējas samazinājumu, kā arī to, ka "dalībvalstīs, kuras uzkrāj lielus tekošā konta pārpalikumus, politikas mērķim vajadzētu būt noteikt un īstenot pasākumus, kas palīdz stiprināt iekšzemes pieprasījumu un izaugsmes potenciālu" (sk. preambulas 17. apsvērumu).

Eiropas Centrālās bankas sagatavotais visaptverošais novērtējums par lielāko banku bilancēm un vienotā uzraudzības mehānisma ieviešana palīdzēja vairot uzticību banku nozarei.

Daudzās dalībvalstīs privātā sektora investīcijas vēl nav sasniegušas pirmskrīzes līmeni, līdz ar to investīciju iztrūkums joprojām ir liels.[13] Kopā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem 2014.–2020. gadam Komisijas sagatavotais Investīciju plāns Eiropai dos ievērojamu ieguldījumu, lai atjaunotu investīciju apmēru un veicinātu galvenās investīcijas, kas Eiropai ir nepieciešamas nodarbinātību veicinošai izaugsmei. Tās lielā mērā attiecas uz enerģētikas infrastruktūras jomu, kurā jāpabeidz iekšējā enerģijas tirgus izveide un jāpanāk energoapgādes drošība. Spilgti prioritāšu piemēri ir starpsavienojumi, piemēram, *Baltic Connector*, kas savieno Igaunijas un Somijas gāzes tirgus, un nākotnes starpsavienojumi starp Pireneju pussalu un Franciju. Turklāt ir nepieciešama moderna transporta un digitālā infrastruktūra, lai turpmāk atbalstītu mobilitāti un informācijas apmaiņu. Par vispārēju prioritāti ir uzskatāmas arī investīcijas izglītībā, pētniecībā un inovācijā.

Daudzās dalībvalstīs ES finansējumam ir svarīga loma, investīciju un administratīvo reformu finansēšanā. Ir nepieciešami papildu pasākumi, lai uzlabotu ES fondu pārvaldību, piemēram, Bulgārijā, Čehijā, Horvātijā, Itālijā, Rumānijā un Slovākijā.

3.2. Strukturālo reformu paātrināšana

Lai panāktu ekonomikas noturīgu atlabšanu, koriģētu kaitīgo nelīdzsvarotību, uzlabotu investīciju nosacījumus un atraisītu dalībvalstu ekonomikas potenciālu, ir nepieciešamas strukturālās reformas pakalpojumu, preču un darba tirgos. Tajā pašā laikā dalībvalstīm ir jākoordinē dažas reformas, lai maksimāli palielinātu netiešo pozitīvo ietekmi un mazinātu netiešo negatīvo ietekmi. Turklāt ir cieši jāuzrauga to sociālā ietekme.

Kopš 2013. gada vidus ir uzlabojušies darba tirgus apstākļi, par ko liecina bezdarba līmeņa samazināšanās (lai gan tas joprojām ir augsts) un nodarbinātības līmeņa palielināšanās gan ES, gan eurozonā. Tomēr jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts, un kopš krīzes sākuma ir palielinājies ilgtermiņa bezdarba līmenis. Būs vajadzīgs ilgs laiks, lai to samazinātu.

Ņemot vērā krīzes ietekmi uz plašu sabiedrību, vairākām dalībvalstīm ir jāmodernizē sava darba tirgus politika un sociālās aizsardzības sistēmas, lai spētu risināt pašreizējās problēmas. Tām ir jāveicina jaunu darbavietu izveide, vienlaikus sniedzot plašu sociālā nodrošinājuma segumu, jo īpaši trūcīgām personām, un mazinot sociālās atstumtības un nabadzības līmeņa palielināšanās riskus. Gandrīz visas dalībvalstis ir atzinušas, ka šīs problēmas pastāv, un ir veikušas pasākumus, lai tās risinātu. Daudzās dalībvalstīs ir nepieciešams algu noteikšanu labāk saskaņot ar ražīguma izmaiņām un nodrošināt, ka izglītības un apmācības sistēmas atbilst darba tirgus vajadzībām. Dažas dalībvalstis, piemēram, Igaunija, plāno veikt vai īsteno pasākumus, lai samazinātu nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās, un bieži vien šie pasākumi ir īpaši vērsti uz darbaspēka nodokļu sloga samazināšanu zemākām ienākumu kategorijām.

Lai risinātu jauniešu bezdarba problēmu, visas dalībvalstis ir sākušas ieviest shēmu "Garantija jauniešiem", tomēr daudzām valstīm joprojām ir jāpastiprina valsts nodarbinātības dienestu spēja cīnīties pret ilgtermiņa bezdarbu. Komisija nesen ES likumdevējam ierosināja

[13] 2013. gadā investīciju apmērs joprojām bija 19,3 % no IKP, t. i., aptuveni par 2 procentpunktiem zemāks par vēsturiski vidējo rādītāju, ja neņem vērā maksimuma un minimuma gadus (sal. Gada izaugsmes pētījums par 2015. gadu, COM(2014) 902).

nekavējoties darīt pieejamu papildu finansējumu, atjaunojot Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu[14].

Darba tirgus segmentācija joprojām ir problēma daudzās dalībvalstīs. Nīderlandē valdība pieņēma visaptverošus tiesību aktus par nodarbinātības aizsardzības reformu, lai mazinātu darba tirgus divdabību un sekmētu profesionālo mobilitāti. Ar Itālijas Nodarbinātības likumu ir ieviestas būtiskas izmaiņas nodarbinātības aizsardzības jomā un bezdarbnieku pabalstos, lai uzlabotu iespējas ienākt darba tirgū un aiziet no tā, sekmētu darbaspēka pārdali dažādās nozarēs un veicinātu stabilāku beztermiņa nodarbinātību, it īpaši attiecībā uz jauniešiem.

Reformētiem un integrētiem preču tirgiem ir svarīga nozīme, lai palielinātu ražīgumu, atgūtu konkurētspēju un uzlabotu komercdarbības vidi, tādējādi veicinot arī privātā sektora investīcijas ražošanā. Dažas dalībvalstis ir veikušas pasākumus, lai stimulētu konkurenci pakalpojumu un mazumtirdzniecības nozarēs un atvērtu dažas no reglamentētajām profesijām, tomēr kopumā sasniegtais progress joprojām ir neliels.

Attiecībā uz profesionālajiem pakalpojumiem dažām ierosinātajām reformām trūkst vērienīguma (piemēram, Francijā), vai arī ir grūtības tās pieņemt vai īstenot (piemēram, Itālijā, Portugālē un Spānijā). Izņēmums ir Polija, kura 2013. gadā sāka un 2014. gadā turpināja vērienīgu reformu procesu šajā jomā, kas, paredzams, atvieglos pieeju vairāk nekā 200 reglamentētajām profesijām. Dažās valstīs ir pieņemtas ierobežota tvēruma reformas mazumtirdzniecības nozarē (piemēram, Francijā, Somijā un Spānijā).

Joprojām atšķirīgs ir progress, kas panākts uzņēmumu darbības normatīvās vides vienādošanā. Neraugoties uz nelielajiem panākumiem (piemēram, Itālijā, Rumānijā un Slovēnijā), kopumā ir nepieciešams papildus modernizēt valsts pārvaldi un palielināt tās efektivitāti un pārredzamību, pastiprinot cīņu pret korupciju, krāpšanu nodokļu jomā un nedeklarētu nodarbinātību. Izšķiroši svarīgi ir arī palielināt tiesu sistēmu neatkarību un uzlabot to darba kvalitāti un efektivitāti, kā arī nodrošināt labāku līgumu izpildi un ieviest iedarbīgus maksātnespējas regulējumus. Piemēram, Slovākijā 2014. gadā tika pieņemti jauni tiesību akti attiecībā uz ziņošanu par nelikumīgām darbībām un 2014. gada decembrī tika atjaunināts korupcijas apkarošanas rīcības plāns.

3.3. Izaugsmi veicinošas fiskālās atbildības ievērošana

Ievērojamie fiskālie pasākumi, ko vairākums dalībvalstu īsteno kopš 2010. gada, sāk dot rezultātus. Tomēr šis process nav noslēdzies, un daudzās valstīs ir nepieciešama turpmāka virzība uz noturīgu budžeta stāvokli. Tiek prognozēts, ka gan ES, gan eurozonā parādu attiecība pret IKP 2014.–2015. gadā stabilizēsies un 2016. gadā nedaudz samazināsies. Dažu valstu valdības tagad var izmantot plašākas fiskālās iespējas un zemākas aizņemšanās izmaksas, kas ļauj kompensēt negatīvo īstermiņa ietekmi un akcentēt strukturālo reformu radītās priekšrocības. Tajā pašā laikā lielāka uzmanība ir jāpievērš publisko finanšu iedarbīguma, kvalitātes un izaugsmi veicinošās ietekmes uzlabošanai. Pēdējo piecu gadu laikā ir ievērojami palielinājies valstu parāds, kas joprojām pārsniedz 90 % no IKP (Beļģijā, Īrijā, Francijā, Itālijā, Portugālē un Spānijā) vai ir ievērojami lielāks nekā pirms krīzes (Horvātijā un Slovēnijā).

Korekciju temps ir jūtami palēninājies, kas atspoguļo gan cikliskos apstākļus, gan fiskālās konsolidācijas centienu vājināšanos. Tomēr, kā liecina augstais parādu apjoms, dažām

[14] COM(2015) 46, 4.2.2015.

dalībvalstīm ir jāpastiprina savi fiskālie pasākumi, lai nodrošinātu publisko finanšu ilgtspēju un novērstu to, ka procentu izdevumi pārsniedz ražošanas tiešos izdevumus.

2. izcēlums. Atjauninājumi Stabilitātes un izaugsmes pakta kontekstā

Savā novērtējumā par 2015. gada budžeta plāna projektiem attiecībā uz eurozonas dalībvalstīm, kas tika publicēts 2014. gada novembrī, Komisija norādīja, ka attiecībā uz septiņām valstīm (Austriju, Beļģiju, Franciju, Itāliju, Maltu, Portugāli un Spāniju) šie plāni rada risku, ka tās neievēro pakta noteikumus. Komisija arī paziņoja, ka tā līdz 2015. gada marta sākumam (tiklīdz būs pabeigti to budžeta likumi par 2015. gadu un kad būs detalizētāk izklāstītas to strukturālo reformu programmas) pārbaudīs Francijas, Itālijas un Beļģijas stāvokli attiecībā uz to saistībām, kas izriet no pakta. Starplaikā šīs dalībvalstis ir iesniegušas jaunu informāciju par saviem fiskālajiem un reformu plāniem, kas tiek publicēta kopā ar šo paziņojumu. Kā parasti Komisija arī izmanto šo iespēju, lai publicētu savas jaunākās ekonomikas prognozes, tādējādi atjauninot savas vadlīnijas.

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Komisija secina:

- *Komisija ierosina Padomei pieņemt jaunu ieteikumu **Francijai** par pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu līdz 2017. gadam. Jaunais ieteikums ietver stingrus atskaites punktus fiskālās pielāgošanas plānam, kas būs jāievēro un kura izpilde regulāri tiks novērtēta, sākot ar pirmo novērtējumu 2015. gada maijā. Atbilstīgi paziņojumam "Elastīguma vislabākā izmantošana saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta esošajiem noteikumiem" ar to ir paredzēts atvēlēt Francijai pietiekamu laiku, lai tā īstenotu vērienīgas strukturālās reformas. Francijas valdība 2015. gada 18. februārī pieņēma un publiskoja pirmos strukturālo reformu plāna elementus.*
- *Komisija saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu pieņem ziņojumus par **Beļģijas**, **Itālijas** un **Somijas** fiskālo stāvokli, kuros tā izskata to atbilstību Līguma kritērijiem – budžeta deficīta un parādu rādītājiem. Lai gan šķiet, ka šajās valstīs pastāv novirze no parādu atsauces apjoma, Komisija, ņemot vērā galvenos nozīmīgos faktorus, kuri Komisijai saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu ir jāņem vērā, vērtējot atbilstību parādu kritērijam, uzskata, ka šajā posmā nebūtu pamatoti sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru. Attiecībā uz Beļģiju un Itāliju novērtējumā ir ņemti vērā šādi nozīmīgi faktori: i) pašreizējie nelabvēlīgie ekonomiskie apstākļi, kuriem raksturīga zema nominālā izaugsme, īpaši sarežģī šīs parādu prasības ievērošanu; ii) paredzams, ka šīs valstis lielā mērā ievēros nepieciešamo pielāgošanu vidēja termiņa mērķim (VTM), un iii) pašlaik notiekošā vērienīgu strukturālo reformu plānu īstenošana. Somijas gadījumā šķietamo 60 % atsauces rādītāja pārsniegumu var izskaidrot ar Somijas atbalstu eurozonas finanšu stabilitātes mehānismiem.*

Būtiski svarīgi ir ievērot prasības par fiskālajiem strukturālajiem pielāgojumiem, savukārt Francijas, Itālijas un Beļģijas gadījumā īpaši svarīga ir pilnīga jau notiekošo un vēl plānoto strukturālo reformu īstenošana (kuras attiecīgā valdība ir formāli saskaņojusi un pieņēmusi). Komisija nodrošinās ciešu uzraudzību Eiropas semestra kontekstā, pamatojoties uz dalībvalstu reformu programmām un stabilitātes vai konverģences programmām, kas iesniedzamas līdz aprīļa vidum, un īpašu uzraudzību (vai pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras kontekstā, kā tas paredzēts attiecībā uz Itāliju un Franciju). Ja viena no šīm dalībvalstīm neīsteno nepieciešamās reformas, Komisija savos turpmākajos ziņojumos, novērtējot nepieciešamību sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, to uzskatīs par nozīmīgu faktoru, bet jaunos ierosinājumos (pēc faktiskās rīcības novērtējuma), lemjot par korekcijas termiņa pagarinājumu attiecībā uz dalībvalstīm, kurām pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra jau tiek piemērota, – kā atbildību pastiprinošu faktoru. Iedarbīgas rīcības trūkums fiskālajā jomā izraisīs pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras pastiprināšanu un eventuālu Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanas apturēšanu. Attiecībā uz eurozonas dalībvalstīm tas nozīmē arī to, ka Komisija ierosinās Padomei lemt par naudas soda piemērošanu[15].

[15] Sk. arī COM(2015) 12, 2015. gada 13. janvāris.

Komisija ir arī novērtējusi dalībvalstu atbildes uz ieteikumiem stiprināt to fiskālās politikas institucionālo un ilgtermiņa dimensiju. Saskaņā ar ES mērogā panākto vienošanos dalībvalstis ir ieviesušas jaunus elementus, piemēram, skaitliski izteiktus fiskālos noteikumus, vidēja termiņa ietvaru, neatkarīgas fiskālās iestādes un uzlabotas budžeta procedūras, tomēr šajā jomā vēl ir daudz darāmā.

Dalībvalstīm ir jāturpina pastiprināt savus centienus modernizēt savas pensiju sistēmas. Iedzīvotāju novecošanās ietekme uz budžetu ir izaicinājums ilgtermiņa fiskālajai ilgtspējai, it īpaši valstīs, kurās ir paredzams, ka vecumatkarības koeficients[16] turpmākajos gados ievērojami palielināsies. Ar sabiedrības novecošanos saistīto izdevumu pieaugums ir jāierobežo, lai veicinātu publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēju. Somijas sociālie partneri 2014. gada septembrī panāca vienošanos par pensiju reformu, kas stāsies spēkā 2017. gadā.

Neliels progress ir vērojams arī veselības aprūpes sistēmas un ilgtermiņa aprūpes sistēmas efektivitātes uzlabošanā; tādējādi varētu nodrošināt, ka tās labi funkcionē un ir pieejamas, vienlaikus novēršot izmaksu pieaugumu. Rumānija ir ieviesusi elektronisku veselības karti, kas reģistrēs visas medicīnas konsultācijas un receptes un arī palīdzēs atklāt konsultāciju un recepšu ļaunprātīgu izmantošanu.

4. NĀKAMIE PASĀKUMI

Eiropas semestris ir svarīgs process, kam jānodrošina integrēta ekonomikas politikas koordinācija ES mērogā. Makroekonomikas un fiskālās novērošanas instrumentu vienlaicīga izmantošana ir būtiski svarīga konsekventu politikas programmu izveidei, darbības rezultātu konverģences koordinēšanai, sasniegumu uzraudzībai un savstarpējās atkarības pārvaldīšanai. Nostiprinot un precizējot Eiropas semestri, vienlaikus visos līmeņos būtu jāpalielina politiskā atbildība un jāuzlabo izpratne par šo procesu.

Ziņojumos par konkrētām valstīm ietvertais vērtējums tika sagatavots pēc atklāta dialoga ar dalībvalstīm tehniskajā līmenī. Konstatējumi tiek publicēti agrāk, nekā tas notika iepriekšējos gados, lai plašākam dalībnieku lokam dalībvalstīs un ES mērogā dotu iespēju izskatīt šo tehnisko analīzi, turklāt ne tikai sadalījumā pa valstīm (saistībā ar valstu programmu sagatavošanu), bet arī aplūkojot vairākām valstīm kopējus jautājumus un apzinot tēmas, kas risināmas vairāk koordinēti ES mērogā, eurozonas ietvaros, kā arī atsevišķās dalībvalstīs. Ziņojumos par valstīm šajā ziņā ir sniegta informācija, kas izmantojama Padomes un tās komiteju veiktā padziļinātā daudzpusējā novērošanā, kas ir izšķiroši svarīga Eiropas semestra panākumiem.

Komisija ir gatava turpmākajās nedēļās un mēnešos papildus iesaistīties dažāda mēroga dialogā – ar dalībvalstīm, Eiropas Parlamentu un valstu parlamentiem, sociālajiem partneriem un – vispārīgāk – ar ieinteresētajām personām.

Martā tā organizēs vēl vienu divpusēju sanāksmju ciklu (ar dalībvalstīm), lai dotu iespēju apspriest ziņojumus par konkrētām valstīm. Paredzams, ka līdz aprīļa vidum dalībvalstis iepazīstinās ar savām valsts reformu programmām un stabilitātes vai konverģences programmām. Balstoties uz visiem šiem avotiem, Komisija maijā sniegs jaunus konkrētām valstīm adresētus ieteikumus 2015.–2016. gadam, kuros būs izvirzītas svarīgākās risināmās prioritātes.

[16] To mēra kā iedzīvotāju, kas ir vecāki par 65 gadiem, procentuālu attiecību pret 15–64 gadus veciem iedzīvotājiem.

Eiropas semestra nostiprināšana un precizēšana (nolūkā palielināt politisko atbildību un iedarbīgumu) būs svarīgs elements plašākā diskusijā par ekonomikas un monetārās savienības padziļināšanu[17].

[17] Skatīt, piemēram, analītisko ziņojumu "*Preparing Next Steps on Better Governance in the Euro Area*" ("Gatavošanās nākamajiem pasākumiem labākai ekonomikas pārvaldībai eurozonā"), kas sagatavots Eiropadomes 2015. gada 12. februāra neformālajai sanāksmei: http://ec.europa.eu/priorities/docs/economic-governance-note_lv.pdf

1. PIELIKUMS – MAKROEKONOMIKAS UN FISKĀLĀS NELĪDZSVAROTĪBAS INTEGRĒTA NOVĒROŠANA – PĀRSKATA TABULA PAR ATJAUNINĀJUMIEM ŠĪS PAKETES IETVAROS

	Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (MNNP)	**Stabilitātes un izaugsmes pakts (VTM: vidēja termiņa mērķis / PDNP: pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra)**	**Piezīmes**
AT	-	-	-
BE	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts; uz to attiecas pārejas noteikumi par parādsaistībām Komisijas ziņojumā (saskaņā ar 126. panta 3. punktu) secināts, ka šajā posmā PDNP nav uzsākama	**šajā posmā PDNP nav uzsākta** balstoties uz nozīmīgiem faktoriem
BG	Izmaiņas: pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts	**MNNP eskalācijas** iemesli: risku palielināšanās pēc finanšu sistēmas satricinājumiem 2014. gadā
CY	-	-	Tiek īstenota speciāla finansiālās palīdzības programma
CZ	-	-	-
DE	Izmaiņas: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politikas rīcība un uzraudzība	VTM pārsniegšana; uz to attiecas noteikumi par parādsaistībām	**MNNP eskalācijas** iemesli: - ilgstoši vāja ieguldījumu aktivitāte un augsts tekošā konta pārpalikums kopā ar nepietiekamu politisku rīcību - palielināts sistēmiskais risks eurozonai
DK	-	-	-
EE	-	-	-
EL	-	-	Tiek īstenota speciāla finansiālās palīdzības programma
IE	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība (pēcprogrammas novērošana)	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2015. gads	-
ES	Bez izmaiņām: Nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība (pēcprogrammas novērošana)	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2016. gads	-
FR	Izmaiņas: pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2015. gads Ierosinājums Padomes ieteikumam saskaņā ar LESD 126. panta 7. punktu; termiņš pārmērīgā budžeta deficīta novēršanai – 2017. gads	**MNNP eskalācijas** iemesli: - konkurētspējas un valsts parāda atmaksājamības samazināšanās nav pietiekami ierobežojama ar paziņotajiem pasākumiem, - sistēmiskais risks eurozonai Maijā tiks pieņemts lēmums par korektīvās daļas aktivizēšanu, ņemot vērā valsts reformu programmu un citas apņemšanās attiecībā uz strukturālām reformām **PDNP** - jauns termiņš un stingri atskaites punkti, ņemot vērā Francijas iesniegto reformu plānu
HR	Bez izmaiņām: pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2016. gads	Maijā tiks pieņemts MNNP lēmums par korektīvās daļas aktivizēšanu, ņemot vērā valsts reformu programmu un citas apņemšanās attiecībā uz strukturālajām reformām

	Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra (MNNP)	Stabilitātes un izaugsmes pakts (VTM: vidēja termiņa mērķis / PDNP: Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra);	Piezīmes
HU	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts uz to attiecas pārejas noteikumi par parādsaistībām	-
IT	Bez izmaiņām: pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts uz to attiecas pārejas noteikumi par parādsaistībām Komisijas ziņojumā (saskaņā ar 126. panta 3. punktu) secināts, ka šajā posmā PDNP nav uzsākama	MNNP: *status quo*, ņemot vērā jau iesniegto reformu plānu un veicot ciešu uzraudzību **šajā posmā PDNP nav uzsākta** balstoties uz nozīmīgiem faktoriem
LT	-	-	-
LU	-	-	-
LV	-	-	-
MT	-	-	-
NL	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	VTM nav sasniegts uz to attiecas pārejas noteikumi par parādsaistībām	-
PL	-	-	-
PT	Izmaiņas: pārmērīga nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība (pēcprogrammas novērošana)	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2015. gads	MNNP lēmums (pēc izstāšanās no programmas), kas izriet no liela parādsaistību apjoma, gan sektoru ietvaros, gan starp sektoriem.
SI	Izmaiņas: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiska rīcība un īpaša uzraudzība	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2015. gads	**MNNP eskalācijas** iemesli: ārējās pozīcijas uzlabojums un uzlabojumi banku nozarē
SE	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	Ir sasniegts VTM	
SK	-	-	-
RO	Izmaiņas: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts	MIP lēmuma iemesli: nepietiekama ārējā pozīcija un konkurētspēja
FI	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	VTM vēl nav sasniegts Komisijas ziņojumā (saskaņā ar 126. panta 3 punktu) secināts, ka šajā posmā PDNP nav uzsākama	**šajā posmā PDNP nav uzsākta** balstoties uz nozīmīgiem faktoriem
UK	Bez izmaiņām: nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiska rīcība un uzraudzība	Pārmērīgs budžeta deficīts, tā novēršanai noteiktais termiņš: 2014.–2015. gads	

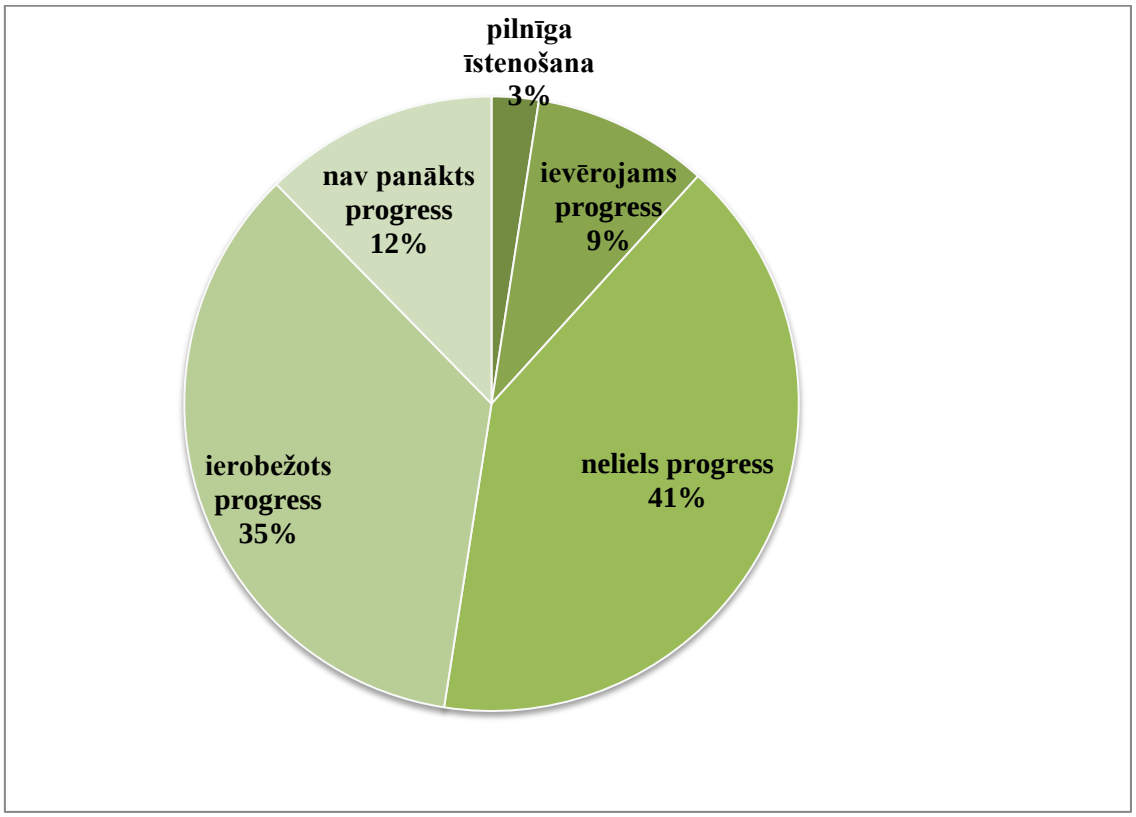
(*) "Divu tiesību aktu paketes" (Regula Nr. 473/2013) ieteikumi par veicamajiem pasākumiem, lai nodrošinātu pārmērīga valsts budžeta deficīta laikus veiktu novēršanu, attiecas vienīgi uz eurozonas dalībvalstīm.

2. PIELIKUMS. KONKRĒTĀM VALSTĪM ADRESĒTO IETEIKUMU ĪSTENOŠANA DALĪBVALSTĪS

Astoņus mēnešus pēc tam, kad Eiropas Komisija iesniedza konkrētām valstīm adresētus ieteikumus 2014.–2015. gadam, kurus pēc tam apstiprināja dalībvalstis, to līdzšinējās īstenošanas pirmā analīze liecina par pozitīvām tendencēm. Sīkāka informācija ir pieejama pārskata tabulā, kas iekļauta katrā ziņojumā par konkrētu valsti.

Turpmākās diagrammas pamatā ir analīze par dalībvalstu panākto progresu, risinot atsevišķas problēmas, kas apzinātas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Tajā nav iekļauts novērtējums par dalībvalstu sniegumu Stabilitātes un izaugsmes pakta kontekstā. Diagramma ir sagatavota vienīgi ilustratīvā nolūkā, un tai ir daži metodoloģiski ierobežojumi. Ne visi konkrētām valstīm adresētie ieteikumi ir vienlīdz vienkārši īstenojami, un, objektīvi spriežot, dažus no tiem izpildīt ir grūtāk nekā citus. Piemēram, vienmēr ir vajadzīgi starplaiki starp iniciatīvas sagatavošanu, tās apspriešanu valsts mēroga konsultāciju un lēmumu pieņemšanas procesa ietvaros, tās praktisko īstenošanu un ietekmes novērtēšanu. Tāpēc Komisijas veikto analīzi nevar uztvert kā tīri tehnisku pasākumu, un ir jāsaglabā tās kvalitatīvais raksturs, lai arī kvantitatīvais novērtējums sniedz ieskatu par dalībvalstu vēlmi un spēju īstenot reformas, par kurām tās vienojušās Padomē.

Dalībvalstu panāktais progress, risinot galvenos jautājumus, kas norādīti konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos 2014. – 2015. gadam

Īstenoto reformu piemēri

Pilnīga īstenošana	Diezgan daudzus ieteikumus var uzskatīt par pilnīgi īstenotiem. Tie ietver būtiskas darba tirgus reformas (Horvātijā), banku sektora turpmāku nostiprināšanu (Īrijā), fiskālās sistēmas stiprināšanu (Maltā) un likumā noteiktā pensionēšanās vecuma paaugstināšanu (Nīderlandē).
Ievērojams progress	Ievērojams progress ir panākts daudzās ļoti svarīgās politikas jomās, piemēram, uzlabota MVU piekļuve finansējumam (Apvienotajā Karalistē, Īrijā un Spānijā), banku reorganizācijas procesa virzīšana (Slovēnijā), nodokļu sloga samazināšana personām ar zemiem ienākumiem (Rumānijā), maksātnespējas regulējuma reformēšana (Latvijā), palīdzība jauniešiem – bezdarbniekiem (Horvātijā) un valsts konkurences iestādes nostiprināšana (Austrijā).
Neliels vai ierobežots progress	Neliels vai ierobežots progress ir panākts lielākajā skaitā gadījumu. Tas jo īpaši attiecas uz aktīvas nodarbinātības politikas pasākumiem (Slovākijā, Slovēnijā un Zviedrijā), cīņu pret ēnu ekonomiku (Itālijā un Spānijā), valsts pārvaldes reformēšanu (Spānijā), pensiju sistēmas reformas sagatavošanu (Austrijā), fiksētās platjoslas pārklājuma ātrāku ieviešanu (Polijā), veselības aprūpes nozares reformēšanu (Austrijā, Rumānijā, Slovēnijā un Vācijā) un nodokļu saistību izpildes uzlabošanas pasākumiem (Ungārijā).
Nav panākts progress	Dalībvalstis dažus ieteikumus nav ņēmušas vērā nemaz. Problēmas ir tādās jomās kā budžeta sistēmas institucionālo aspektu stiprināšana (Igaunijā, Īrijā, Polijā un Ungārijā), enerģētikas tirgu reformēšana (Rumānijā un Slovākijā), algu noteikšanas mehānismu reformēšana (Luksemburgā un Rumānijā) un pensiju jautājuma risināšana (Bulgārijā un Vācijā).

3. PIELIKUMS. KONSTATĒJUMI NO PADZIĻINĀTAJIEM PĀRSKATIEM PAR ATSEVIŠĶĀM DALĪBVALSTĪM

- **Beļģijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība*. Joprojām risku rada preču ārējās konkurētspējas attīstība, kurai jāpievērš uzmanība, jo, konkurētspējai atkal pasliktinoties, tiktu apdraudēta makroekonomikas stabilitāte. Turpmāki pasākumi izmaksu parametru konverģences nodrošināšanai palēninātu nodarbinātības samazināšanos tirgojamo preču un pakalpojumu nozarēs. Vienlaikus jūtamu virzību uz to, lai tiktu mazināta vēsturiskā izmaksu atšķirība, varētu veicināt, novirzot nodokļus no darbaspēka uz citām nodokļu bāzēm. Valsts parāds joprojām ir liels, bet vairāki faktori mazina saistītos makroekonomikas riskus.
- **Bulgārijā** pastāv *pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Jo īpaši finanšu sektora satricinājumi 2014. gadā ir radījuši bažas par to, ka atsevišķu iekšzemes banku prakse, iespējams, var nozīmīgi ietekmēt finanšu sektoru un vispārējo makroekonomikas stabilitāti. Turklāt vēl joprojām negatīvais (kaut arī tas uzlabojas) ārējais saldo, pārmērīgs aizņemto līdzekļu īpatsvars uzņēmumos un vāja darba tirgus pielāgošanās turpina radīt makroekonomiskos riskus un prasa īpašu uzmanību.
- **Vācijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un uzraudzība*. Riski ir palielinājušies nepietiekamu privātā sektora un publiskā sektora investīciju rezultātā, kas ir šķērslis izaugsmei un rada ļoti lielo tekošā konta pārpalikumu, kam joprojām ir jāpievērš īpaša uzmanība. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Vācijas ekonomiku un — ņemot vērā tās lielumu —arī negatīvu ietekmi uz ekonomikas un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.
- **Īrijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Īrija 2013. gadā pabeidza ES un SVF finansiālās palīdzības programmu, un patlaban valstij tiek piemērota pēcprogrammas novērošana un Eiropas semestra ietvaros veiktā novērošana. Neraugoties uz ievērojamiem uzlabojumiem ekonomikas attīstības perspektīvās, joprojām pastāv riski saistībā ar ievērojamām privātā sektora un publiskā sektora parādsaistībām; joprojām ir jāpievērš īpaša uzmanība arī citām finanšu sektora problēmām, jo īpaši attiecībā uz banku rentabilitāti un pielāgošanu darba tirgū, kam raksturīgs augsts strukturālais bezdarbs.
- **Spānijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Spānija 2014. gadā pabeidza finanšu palīdzības programmu finanšu iestāžu rekapitalizācijai, un patlaban tai tiek piemērota uzraudzība pēcprogrammas novērošana un Eiropas semestra ietvaros veiktā novērošana. Neraugoties uz dažiem uzlabojumiem tekošā konta līdzsvara atjaunošanas ziņā, joprojām, ņemot vērā īpaši augstu bezdarba līmeni, īpaša uzmanība ir jāpievērš riskiem, kas saistīti ar lielām privātā sektora un publiskā sektora parādsaistībām un ļoti negatīvo starptautisko neto investīciju pozīciju. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Spānijas ekonomiku un — ņemot vērā valsts lielumu — attiecīgi arī negatīvu netiešo ietekmi uz ekonomikas un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.
- **Francijā** pastāv *pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Maijā Komisija, balstoties uz valsts reformu programmām un citām strukturālo reformu saistībām, par kurām līdz tam būs paziņots, pieņems lēmumu par to, vai uzsākama pārmērīgas nelīdzsvarotības

novēršanas procedūra. Ņemot vērā zemo izaugsmi un zemo inflāciju apvienojumā ar uzņēmumu zemo rentabilitāti un to, ka līdz šim nav rasti pietiekami politikas risinājumi, ir ievērojami palielinājušies riski, kas izriet no izmaksu un ārpusizmaksu konkurētspējas pasliktināšanās un augstajām un vēl pieaugošajām Francijas parādsaistībām (jo īpaši valsts parāda). Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Francijas ekonomiku un — ņemot vērā valsts lielumu —arī negatīvu netiešo ietekmi uz ekonomikas un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.

- **Horvātijā** pastāv *pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība.* Maijā Komisija, balstoties uz valsts reformu programmām un citām strukturālo reformu saistībām, par kurām līdz tam būs paziņots, pieņems lēmumu par to, vai uzsākama pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra. Ņemot vērā vājo izaugsmi, novēloto uzņēmumu reorganizāciju un sliktos nodarbinātības rādītājus, ir būtiski palielinājušies riski, kas saistīti ar vāju konkurētspēju, lielām ārējām saistībām un pieaugošo valsts parādu apvienojumā ar vājo publiskā sektora pārvaldību.

- **Itālijā** pastāv *pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Ņemot vērā ieilgušo vājo izaugsmi un pastāvīgi zemo ražīgumu, riski, kas izriet no ļoti lielā valsts parāda un vājās izmaksu un ārpusizmaksu konkurētspējas, ir ievērojami pieauguši. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Itālijas ekonomiku un — ņemot vērā valsts lielumu —arī negatīvu netiešo ietekmi uz ekonomikas un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.

- **Ungārijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un uzraudzība*. Īpaša uzmanība joprojām jāpievērš riskiem, kurus, neraugoties uz nelielu progresu ārējo kontu līdzsvarošanā, rada aizvien ļoti negatīvā starptautiskā neto investīciju pozīcija, valsts parāda augstais līmenis un lielais regulatīvais slogs finanšu nozarē, kā arī ienākumus nenesošo aizdevumu augstais līmenis, kas apgrūtina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu.

- **Nīderlandē** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība*. Uzmanība joprojām jāpievērš esošajiem riskiem, kurus rada privātā parāda augstais līmenis, lai gan nesen veiktie pasākumi sekmē atveseļošanos mājokļu tirgū un hipotekāro kredītu apjoma ierobežošanu. Lai gan augstais tekošā konta pārpalikums ir daļēji skaidrojams ar ekonomikas strukturālajām iezīmēm, pensiju un nodokļu sistēmu struktūra, iespējams, var izraisīt neefektīvu kapitāla sadali.

- **Portugālē** pastāv *pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Portugālē ekonomikas korekciju programma beidzās 2014. gadā, un patlaban valstij tiek piemērota pēcprogrammas novērošana un Eiropas semestra ietvaros veiktā novērošana. Neraugoties uz programmas darbības laikā sasniegto ievērojamo progresu attiecībā uz ekonomikas korekciju un ekonomikas politikas pasākumiem, stingra uzmanība jāvelta joprojām pastāvošajiem būtiskajiem riskiem, kas saistīti ar iekšējo un ārējo parādsaistību augsto līmeni dažādās nozarēs. Ņemot vērā zemo izaugsmi, zemo inflāciju un augsto bezdarba līmeni, pastāv arī spēcīgs spiediens saistībā ar aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu.

- **Slovēnijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama izlēmīga politiskā rīcība un īpaša uzraudzība*. Patlaban notiek līdzsvarošana, un vispārēja izlēmīga politiskā rīcība, labāki eksporta rādītāji un izaugsmes apstākļi ir samazinājuši riskus salīdzinājumā ar pagājušo gadu, jo īpaši tos, kas saistīti ar ārējo ilgtspēju. Tomēr vāja korporatīvā pārvaldība, augstais publiskā sektora īpašuma īpatsvars, aizvien augstais

aizņemto līdzekļu īpatsvars uzņēmumos un pieaugošais valsts parāds rada riskus finanšu stabilitātei un izaugsmei, un tam jāvelta īpaša uzmanība. Līdz ar to nelīdzsvarotība vairs nav uzskatāma par pārmērīgu, bet tai joprojām ir jāpievērš īpaša uzmanība.

- **Somijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība***.** Īpaša uzmanība jāvelta riskiem, kas saistīti ar vājiem eksporta rādītājiem saistībā ar rūpniecības restrukturizāciju. Lai arī eksporta tirgus daļu un rūpniecības nozaru rādītāju kritums lielākoties ir beidzies, investīcijas ir nelielas, un izaugsmes potenciāls ir samazinājies. Privātā sektora parāds ir nostabilizējies, un šķiet, ka īstermiņā nav iemesla bažām, tomēr tā augsta līmeņa dēļ tam ir nepieciešama cieša uzraudzība.
- **Zviedrijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība*. Īpaši mājsaimniecību parāda līmenis aizvien ir ļoti augsts un pieaug, jo mājokļu cenas turpina paaugstināties, procentu likmes joprojām ir zemas, fiskālie stimuli aizvien ir augsti un pastāv ierobežojums mājokļu piedāvājumā. Uzmanība jāpievērš makroekonomiskajām norisēm, kas saistītas ar privātā sektora parādu.
- **Rumānijā** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība***.** Pateicoties trim secīgām ES un SVF programmām, ir ievērojami samazināta ārējā un iekšējā nelīdzsvarotība. Tomēr uzmanība jāpievērš riskiem, ko rada samērā liela negatīva starptautisko neto investīciju pozīcija un vāja eksporta jauda vidējā termiņā. Lai gan līdz šim ir saglabāta finanšu sektora stabilitāte, joprojām pastāv ārējā un iekšējā neaizsargātība banku nozarē.
- **Apvienotajā Karalistē** pastāv *makroekonomikas nelīdzsvarotība, kuras novēršanai nepieciešama politiskā rīcība un uzraudzība***.** Īpaša uzmanība joprojām jāpievērš riskiem saistībā ar mājsaimniecību parādsaistību augsto līmeni, kas saistīti arī ar mājokļu tirgus strukturālām iezīmēm. Ir palielinājusies ekonomikas un finanšu sektora izturētspēja. Tomēr mājokļu trūkums saglabāsies un, visticamāk, vidējā termiņā izraisīs mājokļu cenu kāpumu, kas sektoru padarīs aizvien mazāk izturīgu pret riskiem**.**